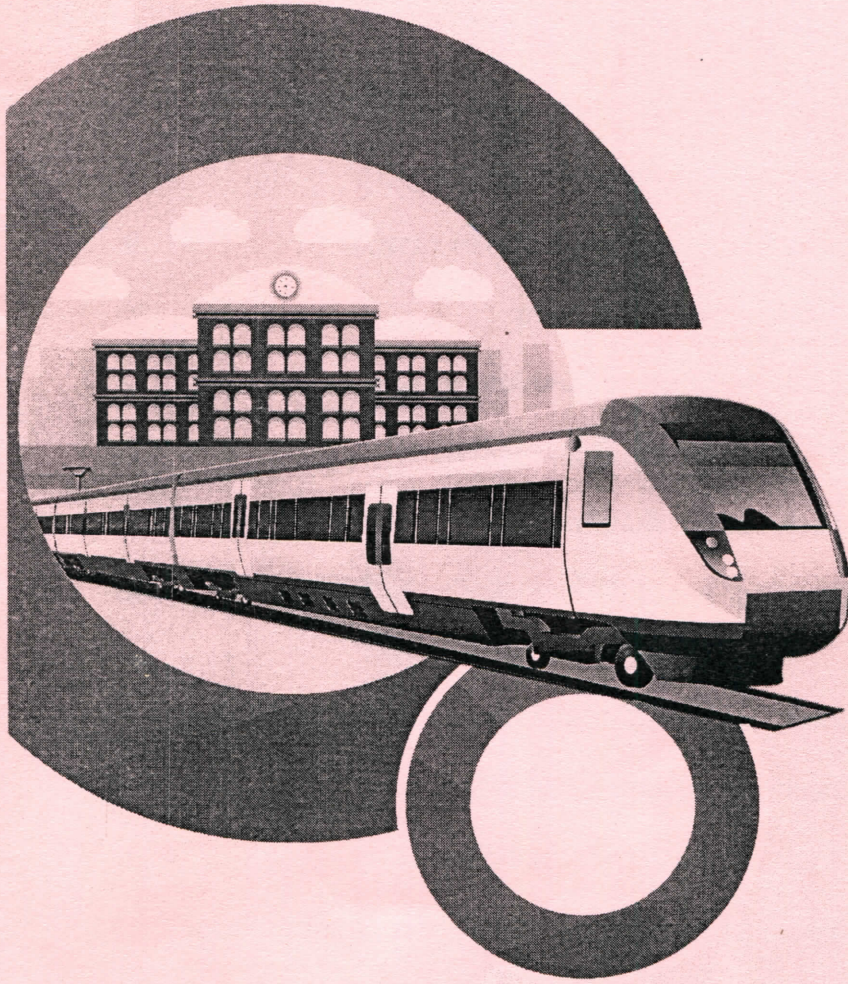

คู่มือ

การจัดการเดินขบวนรถตัวอย่างให้มีประสิทธิภาพด้านเวลา
โดยพนักงานต้นแบบ (Role model)

กลุ่มนายสถานี (นสน.)

สารบัญ

<u>เรื่อง</u>	<u>หน้า</u>
ที่มา : องค์ความรู้จากพนักงานต้นแบบ (พนักงานควบคุมการเดินรถ : ผคร.)	4
ขั้นตอนการปฏิบัติงานสำหรับนายสถานี	5
- Check list การรับมอบเวร และการปฏิบัติงานประจำวัน	6
- Check list การขอและให้ทางสะดวก	7
- Check list การมอบใบเปลี่ยนหลัก (กรฟ.5)	9
- Check list การหลักขบวนรถ	10
- Check list การออกรับและปล่อยขบวนรถ	12
- Check list การปฏิบัติเมื่อขบวนรถผ่าน	13
- Check list การสับเปลี่ยนรถ	15
- Check list การปฏิบัติอื่น ๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิด เหตุอันตรายด้านการเดินรถ	16
- Check list การปฏิบัติเมื่อโทรศัพท์ควบคุมการเดินรถขัดข้อง	17
- Check list ขบวนรถชนสัตว์มีชีวิต	18
- Check list ขบวนรถพบ/ชนสิ่งกีดขวาง	18
- Check list กรณีเครื่องมืออุปกรณ์ ระบบอาณัติสัญญาณ ขัดข้อง	19

สารบัญ

<u>เรื่อง</u>	<u>หน้า</u>
ขั้นตอนการปฏิบัติงานสำหรับนายสถานี (ต่อ)	
- Check list ขบวนการติดทางลาดชัน	20
แนวทางปฏิบัติงานของพนักงานต้นแบบ (Role model)	21
กลุ่มนายสถานี (นสน.)สำหรับขบวนการเชิงพาณิชย์	
รุ่นใหม่ 115 คันและขบวนการ U.20	
ข้อคิดการปฏิบัติสำหรับ นสน.	25

องค์ความรู้จากพนักงานต้นแบบ (Role model)

ที่มา

ตามบันทึกข้อตกลงประเมินผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจของการรถไฟแห่งประเทศไทย ประจำปีบัญชี 2560 ระหว่างสำนักงานนโยบายรัฐวิสาหกิจกับการรถไฟฯ ได้กำหนดเกณฑ์วัดการดำเนินงาน ระดับความสำเร็จในการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเวลาเดินรถ ดังนี้

1. วัดประสิทธิภาพการบริหารเวลาขบวนรถตัวอย่างประกันเวลา (ขบวนรถโดยสารเชิงพาณิชย์รุ่นใหม่และขบวนรถสินค้าที่ใช้หัวรถจักรรุ่นใหม่ (20 ต้น/เพลา)
2. วัดระดับความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเวลาเดินรถผ่านการจัดการองค์ความรู้ (KM)

โดยที่การรถไฟฯ จะต้องทำการคัดเลือกพนักงานต้นแบบ (Role model) ที่มีผลปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ซึ่งจะช่วยให้การรถไฟฯ เรียนรู้เทคนิคและองค์ความรู้จากพนักงานต้นแบบกลุ่มดังกล่าว และนำไปถ่ายทอดสู่พนักงานอื่นๆ เพื่อจะได้ปรับใช้ในการเดินรถขบวนอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพด้านเวลาการเดินรถต่อไป

ขั้นตอนการปฏิบัติงานทั่วไป

สำหรับนายสถานี

นายสถานี (นสน.) มีสถานะเป็นพนักงานการรถไฟฯ ที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานอีกหลายตำแหน่ง เช่น ผู้ช่วยนายสถานี, เสมียน, พนักงานคุมประแจ, พนักงานกั้นถนนฯ หรือพนักงานจากฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น พชร./ชค. พตร. นตท. นตส. จึงต้องมีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะและมีความเป็นผู้นำสูง นอกจากนี้ นายสถานีทำหน้าที่เสมือนหัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่ ถือว่าเป็นตัวแทนของการรถไฟฯ ในการติดต่อกับหน่วยงานภายนอก

สถานีรถไฟ เป็นสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งเปิดรับส่งผู้โดยสารและสินค้า และเป็นสถานที่ซึ่งมีนายสถานีประจำอยู่และอนุญาตให้รถเดินไปตามตามระเบียบการเดินรถ

สถานีทางสะดวก เป็นสถานที่ซึ่งขอและให้ทางสะดวกแก่ขบวนรถรวมถึงหอสัญญาณที่มีเขตโดยเฉพาะซึ่งไม่รวมอยู่กับสถานีอื่นด้วย

นายสถานี คือ พนักงานซึ่งได้รับมอบหน้าที่เป็นผู้กำกับและรับผิดชอบในการเดินรถภายในเขตสถานี รวมถึง นายย่าน

นายสถานีทางสะดวก คือ พนักงานซึ่งเป็นหัวหน้ารับผิดชอบกิจการในเขตสถานีทางสะดวกขณะกระทำหน้าที่นั้นรวมถึงพนักงานสัญญาณขณะกระทำหน้าที่

นายสถานีแขวง คือ นายสถานีทางสะดวก ซึ่ง อดร.กำหนดให้ทำหน้าที่เปลี่ยนหลักเมื่อโทรศัพท์ควบคุมการเดินรถขัดข้องภายในแขวงที่กำหนด

Check list การรับมอบเวอร์ และการปฏิบัติงานประจำวัน

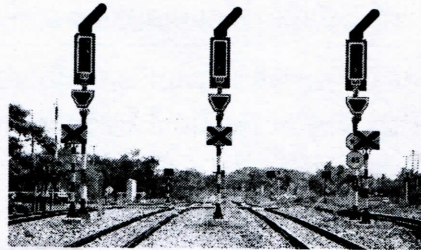
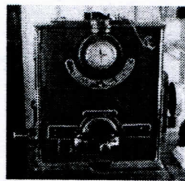
รายการ	ปฏิบัติ
รับมอบหน้าที่ก่อนเวลาเริ่มปฏิบัติงาน	
เข้าเวรผลัดเปลี่ยนหน้าที่กันตามเวลาที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัด และบันทึกสมุดส่งมอบหน้าที่ต่อกันทุกครั้ง	
ในการบันทึกการส่งมอบ – รับมอบหน้าที่ ผู้ส่งมอบหน้าที่จะต้องลง บันทึก เกี่ยวกับ งานที่ค้าง, คำสั่ง, อุปกรณ์ชำรุด, ตราสวิตซ์ฯลฯ	
รับมอบหน้าที่แล้วแจ้งชื่อให้ ผคร.แขวงทราบทุกครั้ง	
ตรวจสอบสมุดจดทางสะดวก, สมุดบันทึกการเปลี่ยนแปลงหลักและ เครื่องหมายสะดวกว่ามีขบวนรถใดอยู่ในตอนหรือไม่	
ตรวจสอบคันกลับเสาสัญญาณประจำที่, คันกลับประแจ หรือแผง ควบคุมสัญญาณชนิดไฟสี ว่าเป็นปกติหรือไม่	
ตรวจสอบตราสวิตซ์ฉุกเฉินและสมุดบันทึกการทำลายตราฯ ว่ามี การทำลายตราฯ และลงหมายเลขรายการไว้เรียบร้อยหรือไม่	
ตรวจสอบขบวนรถ, รถพ่วงในเขตหรือย่านสถานี	
ตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องใช้รวมถึงเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเดินรถว่า ใช้การได้เป็นปกติ หรือเพียงพอหรือไม่ เช่น โทรศัพท์ทางสะดวก, โทรศัพท์ควบคุมการเดินรถ, โคมสัญญาณ, ห้ามล้อราง, แบบ กรฟ. ชนิดต่าง ๆ เป็นต้น	

Check list การขอและให้ทางสะดวก

รายการ	ปฏิบัติ
นสน.เมื่อสั่งการ พ.คุมประจำ/พ.สัญญาณ ขอหรือให้ทางสะดวก,กลับประจำ หรือเตรียมทางจะต้องมีการทวนคำสั่งและตอบรับทราบก่อนทุกครั้ง	
ก่อนขอหรือให้ทางสะดวกทุกครั้ง ต้องตรวจสอบจุดจุดทางสะดวก, สมุดสั่งการเปลี่ยนหลัก เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่าไม่มีขบวนรถกีดขวางในทางตอนนั้นแล้ว	
ตรวจสอบ/สอบถาม/แจ้ง เลขที่ขบวนรถก่อนจะขอและหรือให้ทางสะดวกต่อกันทุกครั้ง	
จะต้องบันทึกวัน เดือน ปี เวลาที่ขอและให้ทางสะดวกต่อกัน เลขที่เวลาที่ขบวนรถถึงและออกจากสถานีไว้ในสมุดจุดทางสะดวก แล้วลงชื่อกำกับทุกครั้ง	
นสน.ต้องกระทำด้วยตนเองเมื่อต้องการขอและให้ทางสะดวกทางเครื่องทางสะดวก หรือเครื่องตราทางสะดวก หากมอบหมาย พ.คุมประจำ/พ.สัญญาณฯ ต้องควบคุมดูแลการขอหรือให้ทางสะดวกโดยใกล้ชิด	
การขอและให้ทางสะดวกทางโทรศัพท์ นสน.ทางสะดวก จะต้องเป็นผู้ขอและให้ทางสะดวกด้วยตนเอง และก่อนที่จะมอบ กรฟ.3 ให้กับ พขร. จะต้องได้รับอนุญาตจาก ผคร. แขวงทุกครั้งและจะต้องบันทึกไว้ในสมุดทางสะดวกให้ชัดเจน	
สถานีต้นทางขบวนรถหรือสถานีที่ขบวนรถหยุด นสน. ต้องให้ทำกิจต่าง ๆ ณ สถานีต้นให้เสร็จเสียก่อนจึงให้ตราทางสะดวก, กรฟ.3 หรือ กรฟ.4 กับ พขร. ได้	

Check list การขอและให้ทางสะดวก (ต่อ)

รายการ	ปฏิบัติ
สถานีทางสะดวกที่ใช้สัญญาณประจำที่ประจกไฟฟ้า ชนิด ไฟสี 3 ท่า เมื่อไม่มีการขอ/ให้ทางสะดวกแล้ว จะต้องปิด สวิตช์ควบคุมเครื่องทางสะดวกไปไว้ในตำแหน่ง "ตอนปิดไม่ให้ทางสะดวก (WITHHOLD)" ทุกครั้ง	
ห้ามขอและให้ทางสะดวกล่วงหน้าเกินกว่า 15 นาที ก่อนขบวนรถ ออกจากสถานีต้นตอน	
เมื่อเครื่องตราทางสะดวก, เครื่องทางสะดวกและหรือสัญญาณ ประจำที่ชำรุดขัดข้องใช้การไม่ได้ ต้องออกโทรเลขแจ้งผู้เกี่ยวข้อง มาจัดการแก้ไขโดยเร็ว	
เมื่อจำเป็นต้องทำลายตราเครื่องตราทางสะดวก/เครื่องสัญญาณ ต่างๆ ต้องออกโทรเลขแจ้งผู้เกี่ยวข้องมาจัดการติตราให้ใหม่พร้อม ลงบันทึกการทำลายตราลงไว้ในสมุดบันทึกประจำสถานีทุกครั้ง	

Check list การมอบใบเปลี่ยนหลัก (กรฟ.5)

รายการ	ปฏิบัติ
เมื่อ ผคร. สั่งการให้มอบ กรฟ.5 ให้ทวนคำสั่งและเลขที่เปลี่ยนหลักนั้นกับ ผคร. อย่างชัดเจนเพื่อความถูกต้องอีกครั้ง	
การกรอกเลขที่ใน กรฟ.5 ที่มอบให้ พxr.และ พรร. ให้ใช้เลขที่ของคำสั่งเปลี่ยนหลักที่ ผคร.แวงสั่งการ เว้นแต่เมื่อโทรศัพท์ควบคุมการเดินรถขัดข้องและนสน.แวงจัดหลักเป็นผู้สั่งการจึงให้ใช้เลขที่ของ นสน.แวงจัดหลักที่สั่งการได้	
การบันทึกคำสั่งเปลี่ยนหลัก/คำสั่งด้านการเดินรถอื่นๆ ลงในสมุดสั่งเปลี่ยนหลักให้ใช้หมึกสีน้ำเงินหรือสีดำบันทึก ห้ามเขียนทับ/ขีดลบแก้ข้อความที่บันทึกไว้ หากแก้ไขต้องใช้หมึกสีแดงบันทึกพร้อมลงนามกำกับทุกครั้ง	
กรฟ.5 จัดทำ 1 ชุด 3 ฉบับ มอบ พxr. 1 ฉบับ พรร. 1 ฉบับ และติดกับเล่มไว้เป็นหลักฐาน 1 ฉบับ	
บันทึกลงสมุดมอบ กรฟ.5 ให้ พxr.และ พรร.เพื่อลงนามรับมอบ อย่างละ 1 เล่ม	
การมอบแบบ กรฟ.5 ให้กับ พxr.และ พรร. นั้น นสน.จะต้องมอบโดยมีหลักฐานการมอบทุกครั้ง	
ให้หยุดขบวนรถเพื่อนำมอบ กรฟ.5 ให้ พxr./ชค.และพรร.ลงนามรับมอบโดยให้สามารถอ่านรายชื่อได้อย่างถูกต้องและชัดเจน	
หาก พxr./ชค.หรือ พรร.ไม่ลงนามรับมอบหรือลงนามแต่อ่านชื่อไม่ออก/ไม่ได้เขียน ชื่อ-สกุล ให้ทักท้วงไม่ยอมดำเนินการให้ปล่อยขบวนรถออกจากสถานีไปได้ แล้วให้รายงานพร้อมหลักฐานการรับมอบใบเปลี่ยนหลักนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาทราบในโอกาสแรก	
แจ้งผลการมอบ กรฟ.5 ให้ ผคร. ทราบทุกครั้ง	

Check list การหลีกขบวนรถ

รายการ	ปฏิบัติ
นสน.สถานีที่ต้องหลีกขบวนรถ เมื่อได้รับคำสั่งการเปลี่ยนหลักจาก ผคร. ให้ทวนคำสั่งการเปลี่ยนหลักอีกครั้ง แล้ววางแผนการหลีกขบวนรถ โดยตรวจสอบทางหลักว่ามีสิ่งกีดขวางหรือไม่	
แจ้ง พ.คุมประแจ, พ.กั้นถนนฯ, พ.สัญญาณฯ และหรือผู้เกี่ยวข้องรับทราบคำสั่งและแผนการหลีกขบวนรถ	
ก่อนเตรียมทางเพื่อหลีกขบวนรถให้ทดสอบประแจ เพื่อความเรียบร้อยก่อน 1-2 ครั้ง	
ก่อนอนุญาตให้ขบวนรถเข้ามาสู่สถานีทุกครั้ง ต้องตรวจและจัดประแจให้อยู่ในท่าที่ขบวนรถสามารถผ่านได้โดยตลอดเสมอ รวมทั้งเปิดครอบราง (ถ้ามี) ให้เรียบร้อยเพื่อให้ขบวนรถผ่านไปได้อย่างปลอดภัยเมื่อขบวนรถหยุดไม่ได้	
ประแจมือหรือประแจกลเดี่ยว ต้องจัดพนักงานไปทำการควบคุมประแจที่ใช้ในการหลีกขบวนรถก่อนหน้าที่ขบวนรถจะมาถึง 10 นาที และประแจสวน พนง.ที่ไปทำการคุมประแจนั้น จะต้องใช้เท้าเหยียบที่ตุ้มคันกลับประแจ เมื่อขบวนรถจะเดินผ่านจนรถคันสุดท้ายได้ผ่านพ้นประแจไปแล้วจึงเอาเท้าออกได้ ยกเว้น ประแจกลเดี่ยว เฉพาะขณะที่สัญญาณประจำที่ซึ่งเกี่ยวข้องแสดงท่าอนุญาตแล้ว หรือประแจมือที่มีได้อยู่ในทางประธานและประแจนั้นได้ใส่สลักขอยึดรางลื่นและลั่นกุญแจเรียบร้อยแล้วไม่ต้องใช้เท้าเหยียบ	
ถ้าขบวนรถจะหลีกกัน ณ สถานีที่ใช้ประแจมือ จะต้องให้ขบวนรถหยุดนอกเขตสถานีเสียก่อนทุกขบวน	

Check list การหลีกเลี่ยงชนรถ (ต่อ)

รายการ	ปฏิบัติ
เพื่อป้องกันชนรถต้องเบียดกัน เมื่อมีการหลีกเลี่ยงชนรถที่มีความยาวมาก นสน.และ พรร.จะต้องระมัดระวังและตรวจสอบให้ท้ายชนรถหยุดอยู่ภายในหลักปลอดภัย	
เมื่อเสร็จจากการใช้ประแจทางหลักแล้วต้องตรวจและกลับประแจไว้ในท่าทางประธานเสมอ และถ้าเป็นประแจมือหรือประแจกลเดี่ยวก็ให้ลั่นกุญแจเครื่องกุญแจยึดรางลั่นให้เรียบร้อยทุกครั้ง	
สำหรับสถานีหรือหอสัญญาณที่ใช้ประแจกลหมุน เมื่อได้ให้ทางสะดวก กลับประแจเตรียมทางให้ชนรถเข้าหรือออกจากสถานีเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานผู้มีหน้าที่กลับประแจออกมายืนนอกอาคารสถานี หรือนอกห้องประแจในกรณีห้องประแจไม่ได้อยู่ในอาคารสถานีหรือนอกหอเพื่อคอยรับคำสั่งหรือสัญญาณจาก นสน.ทางสะดวก โดยแน่นชัดเสียก่อน จึงจะเข้าไปกลับประแจเครื่องตกราง หรือสัญญาณต่าง ๆ สุดแต่กรณี แล้วยังต้องออกมายืนนอกอาคารสถานี หรือนอกห้องประแจ หรือนอกหอสัญญาณ เพื่อคอยรับคำสั่งจาก นสน.ทางสะดวก อีกจนกว่าจะเสร็จภารกิจเกี่ยวกับการเดินรถ	

Check list การออกรับและปล่อยขบวนรถ

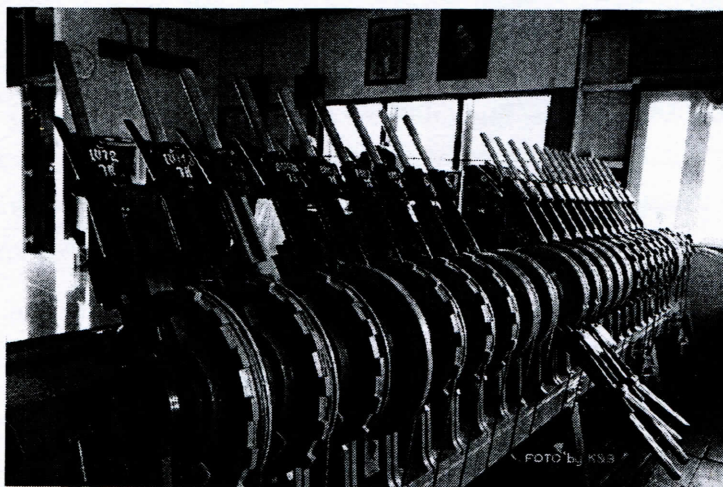
รายการ	ปฏิบัติ
สถานีที่ขบวนรถหยุดให้ นสน. ออกมายืนรับขบวนรถ ณ ที่ซึ่งใกล้กับทางที่ขบวนรถจะเข้ามาสู่สถานี แต่ถ้าเป็นสถานีที่ ขบวนรถเดินผ่านสถานีให้ นสน. ออกมายืนรับขบวนรถบนชานชาลา สถานีบริเวณศูนย์กลางสถานี	
สถานีทางสะดวก นสน.ทางสะดวก เมื่อออกรับขบวนรถจะต้องแสดงสัญญาณมือก่อนที่ขบวนรถจะเดินเข้าถึงสัญญาณเข้าเขตในหรือหลักเขตสถานี	
เมื่อต้องการให้ขบวนรถเดินเข้าสู่สถานีจะต้องแสดงสัญญาณมือท่า "อนุญาต" จนกว่าขบวนรถจะเข้ามาถึงสถานี	
เมื่อต้องการให้ขบวนรถหยุด ณ ที่ซึ่งต้องการ ให้แสดงสัญญาณมือในท่า "ห้าม" จนกว่าขบวนรถจะได้หยุดนิ่ง	
เมื่อต้องการให้ขบวนรถออกจากสถานี ให้แสดงสัญญาณมือในท่า "อนุญาต" จนกว่าท้ายขบวนรถจะต้องได้ผ่านพ้นปลายชานชาลา สถานีไปแล้ว จึงให้กดแสดงสัญญาณมือได้	
สถานีไม่มีทางสะดวก นสน.ทางสะดวก เมื่อออกรับขบวนรถจะต้องแสดงสัญญาณมือในท่า "อนุญาต" ก่อนที่ขบวนรถจะเดินถึงสถานีอย่างน้อย 300 เมตร นอกนั้นปฏิบัติเช่นเดียวกับสถานีทางสะดวกข้างต้น	

Check list การปฏิบัติเมื่อขบวนรถผ่าน

รายการ	ปฏิบัติ
สถานีทางสะดวก ใช้สัญญาณประจำที่ชนิดทางปลาหรือหลักเขตสถานี เมื่อออกรับขบวนรถจะต้องแสดงสัญญาณมือในท่า “อนุญาต” ก่อนที่ขบวนรถจะเดินถึงสัญญาณเข้าเขตใน หรือหลักเขตสถานี	
งดแสดงสัญญาณมือในท่า “อนุญาต” ได้ต่อเมื่อท้ายขบวนรถได้ผ่านพ้นปลายขานชาลาสถานีไปแล้ว	
สถานีที่ใช้สัญญาณประจำที่ชนิดไฟสี นสน.เมื่อออกรับขบวนรถไม่ต้องแสดงสัญญาณมือในท่า “อนุญาต” แต่ต้องมีสัญญาณมือติดตัวไว้ด้วย เพื่อพร้อมแสดงสัญญาณได้ เมื่อจำเป็น	
สถานีไม่มีทางสะดวก นสน.เมื่อออกรับขบวนรถจะต้องแสดงสัญญาณมือในท่า “อนุญาต” ก่อนที่ขบวนรถจะเดินถึงสถานีอย่างน้อย 300 เมตร และงดแสดงสัญญาณมือได้เมื่อท้ายขบวนรถได้ผ่านพ้นปลายขานชาลาสถานีไปแล้ว	
ในการออกรับหรือปล่อยขบวนรถทุกครั้ง นสน.จะต้องตรวจสอบความเรียบร้อยของประแจ/สัญญาณประจำที่ทั้งหมดว่าอยู่ในท่าทางที่ถูกต้องและเป็นทางที่จะให้ขบวนรถเดินผ่านหรือไม่ ไคมีไฟมีไฟแสดงครบถ้วนหรือไม่	
เมื่อขบวนรถออก/เดินผ่านสถานีทุกครั้งให้ตรวจสอบความเรียบร้อยของขบวนรถ (รวมทั้งเครื่องหมายประจำขบวนรถ) ที่เดินออกหรือผ่านสถานีไปทุกขบวน หากตรวจพบความผิดปกติของรถพ่วงในขบวนรถ หรือไม่มีเครื่องหมายประจำขบวนรถ จะต้องบริหารจัดการป้องกันเหตุอันตรายทันที แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบในโอกาสแรก	

Check list การปฏิบัติเมื่อขบวนรถผ่าน (ต่อ)

รายการ	ปฏิบัติ
สถานีหรือหอสัญญาณที่ใช้ประแจกลหมู เมื่อให้ทางสะดวกกลับประแจเตรียมทางให้ขบวนรถเข้าหรือออกจากสถานีแล้วให้ พนง.ที่กลับประแจออกมายืนอยู่นอกห้องประแจเพื่อคอยรับคำสั่งหรือสัญญาณจาก นสน.ทางสะดวก โดยแน่นชัดเสียก่อนจึงจะกลับเข้าไปกลับประแจ เครื่องตกราง หรือสัญญาณต่าง ๆ	
พนง.สัญญาณฯ หรือ พ.คุมประแจฯ ต้องออกมายืนนอกอาคาร สถานีหรือนอกห้องประแจ หรือนอกหอสัญญาณ เพื่อคอยรับ คำสั่งจาก นสน.จนกว่าจะเสร็จภารกิจเกี่ยวกับการเดินรถ	
ถ้าขบวนรถใดเสียเวลาช้าในทางตอนใดจนผิดสังเกตต้องจัดการ สอบสวนให้ได้ความว่า ขบวนรถนั้นช้าอยู่ ณ ที่ใด เพราะเหตุใด	

Check list การสับเปลี่ยนรถ

รายการ	ปฏิบัติ
ตรวจสอบขบวนรถ รถพ่วง หรือสิ่งกีดขวางที่มีอยู่ในย่านก่อนทำการสับเปลี่ยนขบวนรถ	
วางแผนการทำสับเปลี่ยน/แจ้งผู้เกี่ยวข้องพร้อมมเขียนลงในแบบแจ้งแผนการสับเปลี่ยนแล้วมอบพร./พ.สัญญาณฯ โดยมีหลักฐาน	
ห้ามมิให้ทำการสับเปลี่ยนรถด้วยการกระแทกกันโดยแรงเกินไป	
ใช้สัญญาณมือเฉพาะในการทำสับเปลี่ยนเท่านั้น เครื่องรับ-ส่งวิทยุคมนาคม ใช้เพื่อเตือน พร.ระมัดระวังที่จะรับสัญญาณมือ ซึ่งจะแสดงต่อไป	
กรณีเป็นรถโดยสารต้องให้ผู้โดยสารขึ้น-ลง ให้เรียบร้อยเสียก่อน	
ต้องมีพนักงานปฏิบัติหน้าที่ครบทั้งฝ่าย ดร.และฝ่าย ชก.	
ขณะทำสับเปลี่ยน นสน.หรือ พ.สับเปลี่ยนฯ ต้องควบคุมการสับเปลี่ยนรถอยู่ใกล้รถที่กำลังเคลื่อนที่	
ขณะนำรถเข้าต่อกัน ห้ามใช้ความเร็วเกิน 10 กม./ชม.	
ต้องหยุดรถครั้งหนึ่งก่อน แล้วจึงแสดงสัญญาณให้รถเข้าไปโดยระมัดระวัง ณ จุดที่ต้องการ	
ควรเปิดขอพ่วงรถที่จะต้องต่อกันทั้งสองด้าน ห้ามต่อขอพ่วงเมื่อรถอยู่ในทางโค้งแคบ	
รถที่จอดอยู่ในเขตสถานี ต้องจัดต่อท่อห้ามล้อให้ติดต่อกัน และลงห้ามล้อให้มั่นคง หรือจิมล้อไว้เพื่อป้องกันไม่ให้รถเคลื่อนไหลได้	
ในทางตอนเขา/ลาดชัน ให้ นสน.จัด พนง.นำเหล็กห้ามล้อรางไปประจำอยู่ท้ายขบวน เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะป้องรถเลื่อนไหล	

Check list การปฏิบัติอื่น ๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุอันตราย
ด้านการเดินรถ

รายการ	ปฏิบัติ
นสน.และ พรร.ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ตรวจจำนวนหน่วยลากจูง และความยาวของขบวนรถให้มีจำนวนไม่เกินกำลังลากจูงของรถจักรที่กำหนดไว้	
นสน. ต้องประสานและสั่งการให้ พชร นำรถจักรเข้าเทียบขบวน ให้เสร็จก่อนถึงกำหนดขบวนรถออกไม่น้อยกว่า 20 นาที เพื่อให้มีเวลาทดลองเครื่องห้ามล้อและตรวจดูความเรียบร้อยของขบวนรถ	
นสน.และพรร. ต้องรับผิดชอบร่วมกันตรวจดูการต่อท่อห้ามล้อ เครื่องห้ามล้อให้มีอยู่ครบถ้วนตามอัตราสำหรับขบวนรถและทางตอนนั้น ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้	
ต้องตรวจดูทวารลมท่อห้ามล้อขบวนรถและทวารลิ้นบังคับการ เครื่องห้ามล้อให้อยู่ในท่าที่ถูกต้อง	
ให้ นสน.ทุก ๆ สถานี สังเกตความพร้อมของพ.รถจักรขณะทำขบวนด้วยว่าอยู่ในสภาพปกติหรือไม่ ถ้าสังเกตเห็นว่า พชร. อยู่ในสภาพผิดปกติ ห้ามมิให้ นสน.ปล่อยขบวนรถออกไป	
สำหรับสถานีที่มีเครื่องกั้นถนนฯ ชนิดมีพนักงานควบคุม นสน. จะต้องหมั่นออกไปตรวจเยี่ยมเพื่ออบรม แนะนำพนักงานกั้นถนน พร้อมกับชักชวนทำความเข้าใจในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	

Check list การปฏิบัติเมื่อโทรศัพท์ควบคุมการเดินรถขัดข้อง

รายการ	ทราบ
นสน.ทางสะดวกที่ประจำหน้าที่อยู่ที่สถานีแขวงต้องทำหน้าที่ “นายสถานีแขวง” จัดการเปลี่ยนหลักขบวนรถแทนพนักงาน ควบคุมการเดินรถ	
ผคร.แขวง ประกาศดใช้โทรศัพท์ควบคุมการเดินรถ นายสถานี แขวงที่มีขบวนรถตกค้างที่สถานีตนจะต้องแจ้งให้นายสถานีแขวง ทั้ง 2 ข้าง ทราบด้วย เพื่อวางแผนในการจัดหลักต่อไป	
เมื่อขบวนรถช้ากว่ากำหนดเวลา ออก/ผ่านสถานีทางสะดวกช้า กว่ากำหนดเวลาทุก ๆ ระยะ 10 นาที นสน.ทางสะดวก ต้องแจ้ง ให้นายสถานีแขวงข้างหน้าทราบทันที	
เมื่อขบวนรถช้ากว่ากำหนดเวลาหรือออกหรือผ่านสถานีแขวงช้า กว่ากำหนดเวลา ตั้งแต่ 10 นาทีขึ้นไป นายสถานีแขวงนั้นต้องแจ้ง ให้นายสถานีแขวงข้างหน้าทราบ	
เมื่อขบวนรถช้า ต้องแก้ไขการหลัก โดยการเปลี่ยนหลัก ให้เป็น หน้าที่ของนายสถานีแขวงข้างที่ขบวนรถช้าจัดการเปลี่ยนหลักทาง เครื่องสื่อสารที่มีอยู่	
ถ้าขบวนรถช้าทั้ง 2 ข้าง ก็ให้นายสถานีแขวงข้างที่ขบวนรถช้า มากกว่าจัดเปลี่ยนหลัก	
ถ้าเครื่องสื่อสารที่มีอยู่ขัดข้อง นายสถานีแขวงไม่สามารถจะสั่ง เปลี่ยนหลักได้ ห้ามจัดการเปลี่ยนหลัก และให้ขบวนรถเดินและ หลักกันตาม ปดร.ถ้าเป็นขบวนรถพิเศษให้เดินและหลักกันตาม ปดร.พิเศษ นั้น	
การเปลี่ยนหลักทุกครั้ง นายสถานีแขวงต้องแจ้งให้ ผคร. แขวง ทราบด้วย	

Check list ขบวนการชนสัตว์มีชีวิต

รายการ	ปฏิบัติ
พรร. ตรวจสอบจุดเกิดเหตุรวบรวมรายละเอียดแจ้งต่อ นสน. ที่ขบวนการหยุดครั้งแรก + ลำดับรถ	
นสน.แจ้ง ผคร.แขวง ออกโทรเลขและรายงานตามแบบ 90 ส่ง สดร.	
นสน.แจ้งความ พนง.สอบสวนท้องที่เกิดเหตุ (แบบแจ้งความ ร้องทุกข์)	
ผู้เกี่ยวข้องคิดค่าเสียหายส่ง นสน.ทางสะดวก รวบรวมแจ้งความ เพิ่มเติมต่อพนักงานสอบสวน	
ณบข. ติดตามเรียกrogateค่าเสียหายจากเจ้าของสัตว์ ตามระเบียบฯ	

Check list ขบวนการพบ/ชนสิ่งกีดขวาง

รายการ	ปฏิบัติ
พรร. ตรวจสอบจุดเกิดเหตุรวบรวมรายละเอียดแจ้งต่อ นสน. ที่ ขบวนการหยุดครั้งแรก + ลำดับรถ	
นสน. แจ้ง ผคร.แขวง ออกโทรเลขและรายงานตามแบบ 90 ส่ง สดร.	
นสน. แจ้งความพนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุ (แบบแจ้งความ ร้องทุกข์) หากสงสัยเป็นการกระทำของคนร้าย	
ผู้เกี่ยวข้องคิดค่าเสียหายส่ง ณบข.ทราบ นสน. รวบรวม ค่าเสียหายแจ้งต่อพนักงานสอบสวน	
ณบข. ติดตามเรียกrogateค่าเสียหายและติดตามผลคดี	

Check list กรณีเครื่องมือ อุปกรณ์ ระบบอาณัติสัญญาณ
ขัดข้อง

รายการ	ปฏิบัติ
นสน.แจ้งเหตุการณ์ต่อ ผคร.แขวงและวิทยุแจ้ง พxr., พรp.ทราบ	
ตรวจหาสาเหตุเบื้องต้นหากแก้ไขได้ด้วยตนเองให้ดำเนินการต่อไป	
หากตรวจไม่พบสาเหตุให้ปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับที่กำหนด	
นสน.ออกโทรเลขแจ้ง นตส.แก้ไข/รายงานแบบ.90 แจ้ง สดร.	
หากเป็นการกระทำของคนร้ายให้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพ.สอบสวน	
สำเนาเรื่องให้ ฅบข. ทราบตามระเบียบฯ	

Check list ขบวนการติดทางลาดชัน

รายการ	ปฏิบัติ
พชร./พรร.แจ้งเหตุ (ทางวิทยุสื่อสาร) ที่ขบวนการติดทางลาดชัน พร้อมรายละเอียด เช่น จุดที่เกิดเหตุ สทล. สาเหตุ เวลา ต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้าง เช่น ขอดอยหลังกลับเพื่อทำการแก้ไข/เพื่อเปลี่ยนรถจักรทำการใหม่, ขอลดหน่วยลากจูง, ขอแบ่งรถ 2 เที้ยว, ขอรถจักรช่วยทำการ(พหุ) เป็นต้น	
นสน.รับแจ้งเหตุแล้ว ให้รีบแจ้ง ผคร.แขวง และรอรับคำสั่ง	
<u>กรณีขบวนการขอดอยหลังกลับเข้าสถานี</u> - แจ้งผู้เกี่ยวข้อง เช่น พ.กั้นถนน, พ.คุมประแจฯ ทราบ พร้อมวางแผนการนำขบวนรถเข้าสู่สถานี - ตรวจสอบและเตรียมทางเพื่อให้ขบวนรถดอยกลับ โดยไม่ให้มีสิ่งกีดขวางใด ๆ อยู่ในทางนั้น	
<u>กรณีขอรถจักรช่วยทำการ (พหุ) ลากจูงจากที่เกิดเหตุ</u> - เมื่อ ผคร.แขวง ได้สั่งการให้จัดรถจักรพหุแล้ว สถานีปลายทางปลายทางสถานีต้นตอน และ ผคร.แขวง เพื่อบอกกรฟ.4 ระบุตำแหน่งรถจักรขบวนรถที่อยู่ในตอนโดยมีหลักฐานให้ พชร. รถจักรพหุ เดินด้วยความระมัดระวังไปยังที่เกิดเหตุ - แจ้ง พชร./พรร.ของขบวนรถที่เกิดเหตุ (ทางวิทยุสื่อสาร) ห้ามเคลื่อนขบวนรถ/คอยให้สัญญาณในการต่อรถจักรพหุ พร้อมแจ้งเวลาที่รถจักรช่วยทำการออกสถานีปลายทาง - เมื่อรถจักรช่วยทำการถึงและต่อขบวนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ให้ พชร. แจ้ง นสน. ปลายทาง (ทางวิทยุสื่อสาร) เพื่อขอเคลื่อนขบวนรถเข้าสู่สถานีปลายทางด้วยความระมัดระวังต่อไป	
เมื่อขบวนรถถึงสถานีปลายทางเรียบร้อยแล้ว พชร. มอบบันทึกแจ้งเหตุพร้อมลำดับรถให้กับ นสน.ผู้รับแจ้งเหตุ รายงานตามแบบ 90 ส่ง สดร. ต่อไป	

แนวทางปฏิบัติงานของพนักงานต้นแบบ (Role model)

กลุ่มนายสถานี (นสน.)

สำหรับขบวนรถเชิงพาณิชย์รุ่นใหม่ 115 คันและขบวนรถ U.20

การเตรียมความพร้อมก่อนขบวนรถออกเดินทาง

1. ติดต่อประสานนำรถพ่วงมาเทียบชานก่อนเวลารถออก ๑ ชั่วโมง
2. การนำขบวนรถเทียบสถานีต้นทาง ต้องมีการวางแผนในการสับเปลี่ยนล่วงหน้า มีการประสานงานกับ พชร./พ.สับเปลี่ยนเพื่อนำขบวนรถเทียบชานชลาไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงก่อนถึงเวลารถออก
3. ดูความพร้อมของขบวนรถว่ารถพ่วงชำรุดหรือไม่ หากชำรุดรีบดำเนินการแจ้งการซ่อมต่อพนักงานหน่วยซ่อม (ชก.) ทางวิทยุสื่อสารโทรศัพท์ เป็นต้น
4. หากขบวนรถไม่มีเหตุชำรุด แจ้งความพร้อมให้ฝั่งควบคุม (ผคร.) รับทราบเกี่ยวกับ รู้ขบวนรถ หมายเลขรถจักรลากจูงพร้อมหน่วยลากจูงชื่อ - สกุล พชร./ชค. พร. พหล. ก่อนรถออกเดินทาง ๑๐ นาที
5. ประสานงานผู้เกี่ยวข้องด้านบริการ เพื่อเตรียมความพร้อมด้านบริการบนขบวนรถ ตรวจสอบ น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา รถเสบียง ตำรวจรถไฟ พนักงานรถนอน คนการทำความสะอาด พร. และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกหรือเทคโนโลยีที่ใช้บนขบวนรถ ว่ามีความพร้อมหรือไม่
6. ตรวจสอบความพร้อมในการทำขบวนให้บริการของพนักงานขบวนรถ คนการ พร. พหล. โดยเน้นเรื่องการละเว้นการดื่มสุราของพนักงาน สภาพความพร้อมของพนักงานรถเสบียง
7. นสน.ควรเป็นมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการติดต่อประสานงาน

การปฏิบัติเมื่อขบวนรถอยู่ระหว่างทาง

1. ด้านการเดินรถ นายสถานีต้องเรียนรู้สภาพภูมิประเทศ สภาพอากาศ ในเส้นทาง (ตอน) ของสถานีตนเอง เช่น ทางชัน ทางโค้ง เป็นต้น เพื่อประกอบการใช้ดุลยพินิจในการนำขบวนรถเข้าสู่สถานี ได้อย่างปลอดภัยและรวดเร็ว

2. ด้านการโดยสาร/สินค้า พิจารณาปริมาณความหนาแน่นของผู้โดยสาร/สินค้า และประสานงานฝั่งควบคุมให้ทราบล่วงหน้า หากคาดการณ์ว่ามีการโดยสาร/สินค้าหนาแน่น เพื่อช่วยประกอบการตัดสินใจของ ผศร.ในการจัดหลัก พร้อมประกาศให้ผู้โดยสารรอที่จุดบริการตามที่นั่งในตัวโดยสาร เพื่อความรวดเร็วในการเดินไปขึ้นขบวนรถ ณ ตู้โดยสารตามตัวของผู้โดยสาร

3. ประสานงานกับพนักงานรถจักรในการกำหนดจุดจอดรถ ตามที่ทางสถานีได้กำหนดไว้ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการของผู้โดยสารลดความล่าช้าจากการโดยสาร

4. การจัดหลักขบวนรถ ณ สถานี

- แจ้งพนักงาน ผศร. ในกรณีที่มีผู้โดยสารหนาแน่น
- วางแผนการนำขบวนรถเข้าหลักเพื่อลดความล่าช้า
- แจ้งพนักงานกันถนนฯ เตรียมความพร้อมในการลง

เครื่องกันและแจ้ง พชร. ทราบเมื่อเครื่องกันฯ ลงเรียบร้อยแล้ว

5. ด้านสภาพทาง

- เมื่อทราบสภาพทางชำรุด เช่น น้ำท่วมทางขาด ขบวนรถไม่สามารถผ่านได้ นายสถานีต้องแจ้ง ผคร. และผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อแก้ไขโดยด่วน ทุกช่องทางที่สามารถติดต่อได้

- เมื่อมีบุคคลภายนอกแจ้งว่ามีเหตุ ต้องดูเอกสาร บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ที่มาแจ้ง แล้วแจ้งต่อผู้เกี่ยวข้องหรือ นตท. เพื่อดำเนินการตรวจสอบแก้ไข

- เมื่อมีบุคคลภายในของการรถไฟฯ แจ้งว่ามีเหตุ นายสถานีสามารถปิดทางฉุกเฉิน โดยแจ้ง ผคร. ทราบทันที และขอทราบเวลาแก้ไขเบื้องต้นด้วย

6. ด้านระบบสัญญาณ (สื่อสาร), เครื่องกั้นถนนอัตโนมัติ

- ถ้าเกิดเหตุ/ปัญหามวลชน/ข้อร้องเรียน เกี่ยวกับเครื่องกั้นถนนฯ หรือทางผ่าน/ทางลักผ่าน จะต้องประสานงานกับฝ่าย ยธ.และฝ่าย สส. หรือเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่เกิดเหตุ เช่น เทศบาล อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาโดยด่วน และประสานให้หน่วยงานท้องถิ่นไปชี้แจงต่อประชาชนที่มีข้อร้องเรียน

- นายสถานีจะต้องจัดการอบรมพนักงานกั้นถนน โดยเน้นเทคนิคการใช้อุปกรณ์สื่อสาร ใช้งานได้จริงและสมบูรณ์

- กรณี พxr.พบเครื่องกั้นอัตโนมัติชำรุดให้แจ้ง พรร.และหยุดขบวนรถแจ้ง นสน.เพื่อประสานผู้เกี่ยวข้องแก้ไข พร้อมแจ้ง ผคร./นสน.ที่เกี่ยวข้องของขบวนรถ ท้ายขึ้น/ลง ทราบโดยเร็ว (ควรใช้ช่องทางการสื่อสารที่สะดวก และเร็วที่สุด เช่นวิทยุ โทรศัพท์ เป็นต้น)

- นสน.ควรมีการประสานงานสร้างสัมพันธ์กับมวลชนในท้องถิ่นเพื่อช่วยป้องกันหรือแจ้งให้ทราบกรณีเครื่องกั้นชำรุด/เสียหาย หรืออุปกรณ์สูญหาย

การปฏิบัติเมื่อขบวนรถถึงปลายทาง

- แจ้งเวลาขบวนรถถึง และเวลารถล่าช้าต่อ ผคร.
- ต้องตรวจสอบผู้โดยสารในการขึ้นสัมภาระลงจากขบวนรถให้เรียบร้อย
- นายสถานีทางสะดวกต้องวางแผนการทำสับเปลี่ยนร่วมกับ พxr. สับเปลี่ยน พนักงานสับเปลี่ยน พนักงานพ่วงรถ อย่างใกล้ชิด
- ตรวจสอบ ติดตาม กำกับดูแลการทำความสะอาด เติมน้ำ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ขบวนรถออกจากต้นทางได้ตามกำหนดเวลาต่อไป

ขบวนการสินค้า U.๒๐

การเตรียมความพร้อมก่อนขบวนรถออกเดินทาง

- ประสานงานจัดรีวขบวนรถพ่วงการบรรทุกสินค้าให้เรียบร้อยและต้องรู้ความยาว/หน่วยลากจูงของขบวนรถ
- ประสานงานพนักงานรถจักร นำรถจักรมาต่อขบวนไม่น้อยกว่า ๑ ชั่วโมง ก่อนขบวนรถออกจากต้นทาง เพื่อดำเนินการตรวจสอบระบบท่อลมของขบวนรถนั้น ๆ

การปฏิบัติเมื่อขบวนรถอยู่ระหว่างทาง

- นายสถานีต้องตรวจสอบความยาวของขบวนรถ เครื่องหมายท้ายขบวน อุปกรณ์ขบวนรถชำรุดหรือไม่ เพื่อจะได้มีแนวทางป้องกันแก้ไขและแจ้ง ผคร./ผู้เกี่ยวข้องต่อไป
- หากมีการรับรถสินค้าระหว่างทาง แจ้ง ผคร.ทราบ
- กรณีรถจักรรถพ่วงชำรุด ให้ประสานงานแจ้ง พxr. พตร. ผคร. ทราบ เพื่อจะได้การตัดรถที่ชำรุดไว้ที่สถานีต่อไป

การปฏิบัติเมื่อขบวนรถถึงปลายทาง

- แจ้งเวลารถเมื่อถึงปลายทาง เวลารถล่าช้า (ถ้ามี) นายสถานีตรวจสอบอุปกรณ์รถพ่วง และสินค้าให้เรียบร้อย

ข้อคิดการปฏิบัติสำหรับ นสน.

“สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้ร่วมงานทุกฝ่าย
เพื่อความสะดวกต่อการประสานงานและการให้บริการที่เป็นเลิศ”